

rån intet

20-talet och 40-talet, men gruppens lärare blev främst Hilding Rosenberg.

Efter andra världskrigets slut reste Ingvar Lidholm till Italien som Jenny Lindstipendiat. Han ville lära känna musiklivet i Rom och lyssnade ofta och gärna på allt som bjöds från kammarmusik till symfonier och operor. När han kom hem 1947 utnämndes han till stadskapellmästare i Örebro. Han hade knappast dirigerat förut, men hans intuition fick ersätta erfarenheten. Samtidigt skrev han på verket *Laudi* för blandad kör a cappella till latinska texter och musik för stråkar (1952), ett mycket expressivt stycke. 1956 blev han kammarmusikchef på Sveriges Radio.

Innan han flyttade hade han avslutat ett av sina mest betydande verk. Ritornell för orkester, ett klangrikt och fantasifullt dramatiskt stycke byggt på tolvtonstekniken. "Ritornell - rör sig i en snabb växande klangsfär. Alla musikaliska gestalter är underkastade en ständig förvandling, är föremål för en ständig metamorfos. Klang, kolorit, dynamik, rytm och melodi varieras med utgångspunkt från den inledande serien. Ett statiskt tillstånd är inte eftersträvat. Tvärtom: ett organiskt växande, som också innefattar skärpta kontrastmedel som formskapande faktor. Musikens utveckling har mera att göra med en lyrisk och dramatisk tendens än med ett episkt berättande. Ur den stämnings- och uttrycksmässiga stegringen uppstår ett symfoniskt förlopp, som kulminerar i det intensiva polifona och rytmiskt orgiastiska slutblocket", skriver Ingvar Lidholm om sitt eget verk.

Ingvar Lidholm fortsätter med ännu ett körverk *Canto LXXXI* (1956) vilket ingår i "A cappella bok", kantaten *Skaldens natt* (1957-1958), baletten *Riter* (1959), orkesterverken *Mutanza* (1959), *Motus-Colores* (1960) och *Poesis* (1963).

Poesis är - eller kunde vara - ett drama, ett explosivt laddat verk där han i spänningen satsar allt på ett kort och låter tonen tala utslutande genom klangfärg och ljudstyrka. Det melodiska har i Poesis så gott som helt trängts åt sidan - om man med melodisk menar längre gestalter av toner på olika tonsteg.

Ritornell och Poesis räknas till Ingvar Lidholms mest betydande verk. Utöver dessa har Lidholm satt musik till dikter av Gunnar Ekelöf, Hjalmar Gullberg, Lope de Vega, Åke Nordin och Eyvind Johnson (*Nausikka ensam*), en stråkkvartett (1945), Klavierstycke (1949) och Toccata e canto (1944).

Det dramatiska inslaget återkommer i Lidholms produktion. En TV-opera efter Strindbergs dramafragment *Holländaren* sändes 1967, och där Lidholms musik på ett genomgripande sätt kompletterar den mänskliga situationen i konflikter och förvecklingar i själva texten. Här använder han en stor arsenal av elektrofonik och bandmontage, ett uttryck som blivit ett mästerverk i svensk musikdramatik. Verket gav Ingvar Lidholm ett meriterande internationellt pris. Själv kallade han TV-operan *Holländaren* en etyd.

1965 efterträdde Ingvar Lidholm Karl-Birger Blomdahl som professor i komposition vid Musikhögskolan.

När Musikaliska Akademin firade sitt 200-årsjubileum 1971 utgavs ett frimärke till vilket Lidholm skrev en musikteckning kallad *Stamp Music*, vilket är unikt i musikhistorien.

Att omfatta en tonsättares liv och verk i en enda artikel är bara att tangera det väsentliga. Det gäller även Ingvar Lidholm. Hans betydelse får vi nu en daglig påminnelse om när han sedan början av året som chef för musikradion tillfredsställer våra önskemål.

ERIK LINDÉN

SJ Resebyrå snitsare på mässor

Mästare på mässor tv Mats Nyborg och Horst Malchin.

□ Paris kan ju vara värt en mässa, sa Henrik av Navarra i slutet på 1500-talet och blev katolik och kung av Frankrike. Men nu är det 1975 och mässorna har inte längre så mycket med religion att göra som affärer. En riktig snitsare på mässor och framförallt mässresor är SJ Resebyrå, störst i landet när det gäller att sälja mässresor.

Över hundra svenska företag och organisationer deltog i årets Hannover-mässa 16-24 april. 5 000 svenska besökare och utställare kom till mässan i Hannover.

De viktigaste produktgrupperna på Hannovermässan är maskiner och maskinkomponenter, kontors- och data teknik, elektroteknik, elektronik, byggnadsteknik, vissa basprodukter som järn, stål, metaller, kemiska ämnen och plaster. Mässan omfattar 24 produktområden koncentrerade till 16 fackmässor med 4 200 utställare samt ytterligare 800 representerade företag.

I Internationale Treffpunkt hittar man också SJ Resebyrås kontor tillsammans med svenska Exportrådet. Här basar Horst Malchin, Stockholm. Horst har varit en av SJ Resebyrås mässexperter de senaste fem åren och har utvecklat en fantastiskt smidig och effektiv organisation.

Tillsammans med Horst jobbar också Monica Prodanovic, som vid sidan av normal reseaktivitet svarar för turistinformation om Sverige. Vid SJ Resebyrås informationskontor ute på den nya flygplatsen Langenhagen finns Bosse Svendenfeldt. Han tar hand om alla ankommande gäster och ger den första viktiga informationen.

Hannovermässan är bara en av flera hundra internationella mässor som ingår i SJ Resebyrå "Liten bok om mässor". Praktiskt taget varje liten och stor ort i Sverige har företag och organisationer, som en eller flera gånger om året måste resa till en internationell mäs-

sa. En mässa är en "börs för världsomfattande kontakter" och en mötesplats för hela världens näringsliv. Därför blir en mässa ett slags konjunkturbarometer där företagen avläser utvecklingstendenserna.

Många svenska företag har med hjälp av en internationell mässa nått fina försäljningsframgångar.

SJ Resebyrå, SJ godskon-sulter och SJ stationer över hela Sverige samarbetar om att ge svenska näringslivet en landsomfattande service. SJ Resebyrå sänder varje år tusentals resenärer - både besökare och utställare - till de internationella marknadsplatserna. SJ godsavdelning tar hand om och lägger upp transporter av utställningsmaterial. Från Hannover Bahnhof finns spår till Hannover Messege-lände, som har egen Järnvägsstation.

Det var också på det området som SJ Resebyrå Mässresetåg fanns uppställt förr om åren. Man bodde ombord på tågen. Numera är tågförbindelserna så snabba och täta att de ordinarie tågen ger bättre service och större flexibilitet.

Många använder sig också av flyget idag. SJ Resebyrå samarbetar med SAS och Lufthansa som under mässtiden upprätthåller en "luftbro" mellan Sverige och Hannover. Mässan i Hannover är den enda i Europa som av IATA - den internationella flygbolagsorganisationen - fått specialrabatt. Och för den riktigt jaktade affärsmannen finns helikopterservice från flygfältet norr om Hannover till mässområdet.

SJ Resebyrå snitsare på mässor

Mästare på mässor t v Mats Nyborg och Horst Malchin.